

A kötet végén példaszerű alapossgal összeállított apparátus segíti a további kutatásokat. A bibliográfia (XII. fejezet), a német nyelvű összefoglaló, valamint a hely- és névmutató mellett ezúttal a nyomdahelyek, a nyomdászok és a kiadók is közös indexben szerepelnek. A képek jegyzékét a táblázatok listája követi.

Viskolcz Noémi otthonosan mozog a főúri udvarok világában, kitűnően megválasztott példák segítségével tárja elénk a külföldön működő hasonló intézmények analóg jelenségeit, felvázolva az irodalompartoló gróf kapcsolati hálóját is. Kutatásai során nem szorítkozott kizárólag a nyomtatott művek feltárására, hanem a Nádasdy koncepciója szerint eredetileg szoros egységet alkotó, festményekből, érmekből és könyvekből álló kollekciónak jelenítette meg. A könyvlistáktól és a fennmaradt kötetektől a Nádasdynak dedikált vagy általa megjelentetett, valamint a támogatott kiadványokon és metszeteken át a misszilis levelekig feldolgozta az összes fellelhető forrást. A törzsszövegtől betűméretével elkülönülő életrajzi kivonatok a szerző jegyzeteiként

megkönnyítik a kutatók munkáját. Az egyes részterületen végzett kutatásai (pl. Nádasdy érdeklődése a magyarok őshazája iránt, ferences és jezsuita kapcsolatai) önálló tanulmányként is olvashatóak. Kiváló érzékkel talál rá azokra az apró utalásokra (különösen a mecenatúrára vonatkozó részeknél), amelyek eddig elkerülték a korábbi szakirodalom szerzőinek figyelmét. Több meglepő újdonságról is olvashatunk, így például Nádasdynak a németalföldi Moretusokkal közös bécsi könyvkereskedés-alapításának tervéről. A jó ízléssel megválasztott illusztrációk segítségével mi magunk is bebocsátást nyerünk Pottendorfbá. A néhány sajtóhiba és a kötet méretéhez képest gyenge ragasztott kötés (amire megoldást jelenthetett volna a kétkötetes formátum) érdemben nem befolyásolja a kiváló erudícióval megírt munka értékét, amit haszonnal forgathatnak az irodalom-, a művelődés-, a művészet-, a nyomdászattörténet, valamint a történelemtudomány művelői. A kiadvány jelenleg mind az MTA könyvtárának repozitóriumában, mind az academia.edu oldalon elérhető.

Oláh Róbert

A Genersichek és utódaik

*Zsigmond Károly: A Genersichek és utódaik.
Mentor Kiadó, Marosvásárhely, 2015. 376 old.*

Kolozsvár tudománytörténetében két, a Házsongárdi temetőben nyugvó Genersichet tartunk számon: a kóronctan-professzor Antalt és unokaöccsét, a gyermekgyógyász egyetemi tanár Gusztávot. Az előbbinek jól sikerült szobra az EME gyűléstermét díszíti. A család emlékét a magyarországi Genersich Alapítvány ápolja. Két emlékkönyvet is megjelentetett: Genersich Antal 150, valamint Genersich János 250. születési évfordulója alkalmából.

A család igazi jelentőségét, a magyar művelődéstörténetben elfoglalt helyét most Zsigmond Károly marosvásárhelyi nyugalmazott főorvosnak sikerült kimutatnia. Ő éppen nem tartozik a leszármazottak közé. Csak első felesége, a tragikusan autóbalesetben elhunyt Szépréti (Szépréthy) Lilla révén

került kapcsolatba a családdal. Pontosabban apósa, Szépréthy Béla brassói mérnök hagyott rájuk családi albumot és visszaemlékezéseket, amelyekből az is kiderült, hogy az ősök cipszer származásúak, s korábban Schönwisernek hívták őket. Szépréti Lilla három emberöltőre visszamenően megírta a rokonság történetét *Család-regényében*, mely már csak halála után jelenhetett meg. Zsigmond Károly úgy érezte, hogy rá maradt a feladat a család teljes történetének, leszármazásának a kikutatását illetően. Öt éven át gyűjtötte az adatokat bel- és külföldi levéltárakban, levelezett távoli rokonokkal, helytörténészekkel, kutatott az internetre feltöltött anyagokban, míg végül összeállt a most közzétett 2500 Genersich-leszármazottat felölelő genealógiai munka.

Gaal György (1948) – irodalom- és helytörténész, PhD, Kolozsvár

A genealógia tájainkon sokáig a száműzött tudományágak közé tartozott. Mint a nemesi-főúri osztály kedvtelését, előkelőségének bizonyítékát a kommunizmus idején mellőzendőnek vélték. A munkásosztály tagjainak elég volt a szülők ismerete. Napjainkban is előfordul, hogy egy-egy fiatal még nagyanyjának a leánynevét vagy korát sem tudja megmondani. A rokoni kapcsolatokról pedig végképp tájékozatlan. Pedig hát a népek története családtörténetekből tevődik össze – szögezi le a szerző. A családfakutatás századunkban kezd újra divattá válni. Még Amerikában is, ahol a mormon vallás támogatja a genealógiai kutatásokat. Európai anyakönyvek százeit digitalizálják és teszik kutathatóvá.

A családfakutatás arra is megtanít, hogy gyakorlatilag mindenki mindenkiel rokon lehet. Egy személynek van két születe, 4 nagyszülete, 8 déd-, 16 ük-, 32 szépszülete, s aztán a számok így növekednek: 64, 128, 256, 512, 1024... Ezer évre visszamenően ez a szám – négy generációt számítva egy századra – milliárdokra rúg. Meghaladja a föld akkori lakosságát. Ez csakis úgy lehetséges, hogy az ősök közt ugyanaz a személy többször is ismétlődik. „Ma mindenki mindenkinek rokona. Ennek van egy politikai üzenete is: nem egy zászlóval jövünk a világra, nem egy másoktól elkülönítő nemzeti tudattal, ezt csak a politikusok táplálják be nekünk” – vélekedik a szerző.

A közel 40 oldalas *Előszó* kitér az adatgyűjtés forrásaira, a Genersich család eredetére. Megcáfolja a család hugenotta származására utaló nézetet, a cipster telepesek közé sorolja őket. Rámutat a névváltozatokra: Gnersich, Genersig, Genrzy, Genersics, Genersi, Generschig. A végén a Genersich vált a leggyakoribbá. A hasonló névváltozatok leginkább Sziléziában fordulnak elő. A Szepességben Késmárk és Lőcse lehetett a család fő lakhelye. Az előbbi város levéltárában a Genersich név 1435-ben bukkan fel először, Lőcsén csak később szerepelnek. A család történetére vonatkozó legrégebbi dokumentum Melchior Gnersich kántor 1518-tól vezetett diáriuma, melyet Lőcsén őriznek. Aztán Hain Gáspár krónikája is elárul néhány adatot a Lőcsén élő Genersichekről, akik itt már tanácsosok, 1652-ben pedig David

Genersichet a város bírójává választják. Az eleinte kézműves és kereskedő család a 19. századtól az értelmiségi pályára kezd áttérni, s ezzel rendre szétszóródik az országban: eleinte Bécsbe, Pozsonyba, utóbb Budapestre és Kolozsvárra kerülnek. Ez utóbbiak a század folyamán elmagyarosodnak, nem egy esetben nevet is változtatnak. A 20. század kezdetére a család több ágának tagjai az értelmiségi réteg csúcsára jutnak.

Zsigmond Károly a családban előforduló neveket is elemzi. Összesen 1350 családnév fordul elő, ezek nem csak szepességi nevek, még csak nem is mind európaiak. Szép számmal találunk a német és magyar hangzásúakon kívül olasz, spanyol, portugál, angol neveket, sőt román családnév is előfordul. Különösen érdekes a keresztnévek elemzése. Az 1600–1795 közötti korszakban 30-féle fiúnevet talált, a leggyakoribbak előfordulási sorrendben: Johannes (22 esetben), Samuel (13), Martin (10), David (10), Michael és Tobias (7–7). Ezek a bibliai nevek a teljes névanyag 53%-át teszik ki. A 25-féle leánynevből a gyakoribbak: Anna (24), Susanna (19), Catharina (15), Maria (14), Eva (11), Sophia (6). Tehát itt is a bibliai keresztnévek dominálnak. Az 1850–1880 közötti névanyagban 53 fiúnevet szerepel, itt a leggyakoribbak: Carl (10), Gyula (9), Béla és Eugen (6–6), József (5), Pál (4). Az 54 leánynevből még mindig élen van az Anna (9), a többiek így következnek: Mária (9), Irén (8), Erzsébet és Gizella (5–5), Hermine és Margit (4–4). Az 1994–2011 közötti névanyag 64 fiúnevből a leggyakoribb a Barnabás (8), utána ezek következnek: Balázs (6), Levente és Zsombor (5–5), Bence (4), Márk és Dániel (3–3). A 65 leánynevet sorrendje így alakul: Anna (9), Eszter (6), Zsófia (5), Dóra (4), Nóra, Panni, Hanga (3–3). Tehát itt már csak az Anna és a Zsófia szerepel a bibliai nevek közül, de akad bőven Flóra, Kamilla, Napsugár, Csenge, Kincső, Boglárka, Boróka meg más hasonló divatos hangzású név. A szerző arra is kitér, hogy az újabb generációknál már egyre gyakoribb a házasság helyett az élettársi kapcsolat. A leszármazási táblázatban a házasság jele a „oo”, az élettársi kapcsolaté az „xx”. A válás, illetve szétválás jele ennek megfelelően: „o|o”, illetve „x|x”. Különben a jelek és

rövidítések jegyzéke és a keresztnévek fordítási listája előzi meg a családfát.

A leszármazás „rendszám szerinti osztályozása”, mint az erről szóló tájékoztatóból kitűnik, látszatra nagyon logikus és egyszerű. Hiszen minden következő generációnak eggyel több száma van. Csak akkor válik problémássá a számozás, amikor – nem is ritkán – tíznél több gyermek született a családban, ilyenkor betűket is be kellett iktatni. A számsorból a rokonság fokát is ki lehet mutatni. Amikor azonban ilyen óriási névhalommal van dolgunk, a sok szám között csak jegyzeteléssel boldogulunk. Sajnos nyomdailag csak a félkövér betűk és a kisebb méretezések szemléltetik valamennyire a fő- és alkategóriákat. A dőlt betű a több keresztnévűeknél a használt név kiemelésére szolgál. Szerencsés lett volna egy kihajtható táblázatba felvázolni a fő- és aláágakat. Hiszen néhol rengeteg adódik. Ugyanis kiindulunk a házaspárból, amelynek van mondjuk 9 gyermeke. Ezekből 6-nak van leszármazottja. Ha a hat gyermek mindegyikénél csak 4–4 újabb leszármazott adódik, s még azoknak is családunként 3–3, az ember csak állandó visszalapozással tudja a vonulatokat követni, a generációkat szétválasztani. Régebben a családfák a női ágakat legfeljebb az első generációig folytatták. Zsigmond Károly a modern felfogás szerint a női ágakat is – lehetőleg – napjainkig lehozza. Így aztán a családnévek valóságos kavalkádja szédít meg. De kétségtelenül így derülnek ki az eddig mellőzött, elfelejtett rokonsági kapcsolatok is. A szerző írja, hogy Szépréti Lilla évfolyamtársa volt az egyetemen Kántor Lajosnak, de nem is tudták, hogy ötödfokú unokatestvérek. E sorok írója is közel fél százada ismeri Kántor Lajost, de csak most számíthatta ki, hogy hatodfokú unokatestvérek.

A könyvből 192 lapot tesz ki a tulajdonképpeni leszármazási tábla. Az 1578 és 1658 között élt Gnersich Melchior szabómester, lőcsei tanácsos nyitja a sort, s ahol csak lehet, 2014-ig terjedően megtaláljuk a családi eseményeket. A leszármazottak mindegyike számot kap, utána az előnév és a teljes név következik, majd a foglalkozás, esetleg tisztség megnevezése; újabb bekezdésbe kerül a születési és elhalálozási év (ugyanis a hely, a hónap és nap a szülőnél szerepel, ahol a gyermekek fel vannak sorolva!); jön

a házasságkötés helye és ideje, a feleség/férj teljes neve, születési-elhalálozási helye és ideje, foglalkozása, továbbá a házastárs/élettárs szüleinek is a neve, foglalkozása és születési-elhalálozási dátuma. Ezt bonyolítja, ha a családban válás volt, vagy halálozás miatt többszöri nősülésre került sor.

Apróbb betűkkel megszámozva következnek a gyermekek. Itt a családnév kezdőbetűje utal arra, hogy melyik apától származnak. A név után a születési-elhalálozási idő és hely következik. Az itt felsorolt gyermekek csak akkor kapnak külön címszót, ha családot alapítottak. A gyermekjegyzék után – szintén apróbb betűkkel – a címszóbeli személy rövid méltatását, műveinek jegyzékét kapjuk. Kivéve a legjelentősebb személyiségeket, akiknek részletesebb életrajza a kötet végi gyűjteményben szerepel. Jóllehet a régebben élt személyiségeknél vagy a más kontinensre vetődött leszármazottaknál valamennyi adatot nem sikerült tisztázni, mégis 2500 személy esetében ez rengeteg információt jelent. Ennyi adat begyűjtése a modern világháló nélkül elképzelhetetlen.

A már említett Gnersich Melchiornak hasonló nevű kovács fia vitte tovább a családot, majd ennek Johannes nevű szücsmester utóda után tapasztalható az első széttrajzás. Az ő legidősebb fia, az 1725-ben született Johannes az első, aki – Utrechtben – egyetemre jár, „Hollandus” jelzővel is illették. Utódairól nincs adat. *Christian* nevű kereskedő öccse és *Anna-Susanna* nevű húga révén folytatódik a család. A családnév csak Christian (1728–1797) vonalán öröklődik. Neki éppen 12 gyermeke volt, közülük hat leány és négy fiú is családot alapított. A legidősebb leány a nagynénje nevét kapta, s így szintén (1) Anna-Susanna (1754–1796) névre hallgatott. Johann Caspar Schmidt kereskedő felesége lett, s hét gyermekük született. A fiúleszármazottak 1862-ben Kovácsyra magyarosították a családnévet. A női ágon aztán Pekáry, Bárczy, Berczik, Ozoray, Iglay, Emödy, Wildner, Bajusz családokban folytatódik a leszármazás. A következő leány, (2) Anna-Maria (1756–1791) Michael Stark evangélikus lelkész felesége lesz. Egyik leányuk, Julie Stark Paul Hauser ügyvédhez megy feleségül, egyik unokájuk, Hauser Gyula, 1862-ben Hazayra magyarosítja nevét, s már országos híru

biológus lesz, az ő leszármazottai révén e név rangos értelmiségi dinasztiahoz kötődik. A harmadik gyermek, az első fiú, (3) Christian (1759–1825) lelkész-történész örökölte az apai keresztnévet. A családnevet továbbvivők Bécsben a németiséget választották, női ágon viszont Genersich Susanna és férje, Scholz Johann gyermekei 1870-ben Csanádyra magyarosították, majd részben a Kolozsvárról elszármazott unitárius Nyiredy családba olvadtak. A következő fiú, (4) Johannes (1761–1823) neves teológiai tanár vonalán virágzik fel a család újabb generációja. Az ő szintén Johannes nevű ügyvéd fiának öt gyermeke van, közülük négy családot is alapít. A legidősebb Julius-Gyula, akinek lánya a Menyhárd családba olvad, fia pedig Gusztáv (1865–1921), a kolozsvári gyermekgyógyász. Johannes következő leánya, Hermine a németiség felé igazodik, a második lány, Henriette viszont Krompecher Eugen felesége lesz, innen származik a neves magyar orvosokat adó Krompecher család, leányuk viszont Hantz Gyula kolozsvári igazgatótanítóhoz megy férjhez, aki aztán Hantosra magyarítja a nevét. Fia, szintén Gyula, neves földrajztudós, leánya, Irén pedig id. Kántor Lajos felesége lesz. Johannes legkisebb fia, Antal a neves kolozsvári, majd budapesti kórbonctanász professzor. Kilenc gyermeke közül három után is terebélyesedik a család. Vilmos és ifj. Antal orvos lesz, Klotild pedig Pap Károly debreceni irodalomtörténész egyetemi tanár felesége. Antal egyik lánya az unitárius Filep családba megy férjhez, a másikat meg Heim Pál gyermekgyógyász-professzor fia veszi nőül. Klotild egyik lányát Tankó Béla biokémikus egyetemi tanár (a hasonló nevű kolozsvári teológiai professzor és filozófus fia) választja feleségül. Innen erednek a Genersich-emlékeket hűségesen ápoló Tankó-leszármazottak.

Visszatérve Christian gyermekeihez, a következő fiú, (5) David (1766–1827) kereskedő háromszor nősült, és tizenhárom gyermekkel szaporította a családot. A Spooner, Wieland, Winkler, Zsedényi családok mellett Genersich Sándor késmárki gyógyszerész vonalán találjuk azt az ágat, amely napjainkig fenntartotta a Genersich nevet. A Christian leánya, (6) Éva Rosina kétszer is férjhez ment, így a Meltzel és a Kamitska családoknak lett özányja. Ez

utóbbi házasságból származó leánya, Ágnes ment férjhez Szépréthy Ottó mérnökhöz, s innen erednek e név továbbvivői. Christian további lányai: (7) Anna Eleonora révén a Nadler család gazdagodott; (8) Eva Catharina révén a Lindner és a Lumnitzer. A Lindnerek egy része Ladányira magyarosított. Az egyik Lumnitzer lány Schneider Emanuel bányatulajdonoshoz ment férjhez, s a következő nemzedék már Szelényire változtatta nevét. E családból is több híres értelmiségi származik. Végül a legkisebb lány, (9) Anna Judith Johann Hauser lőcsei lelkész neje lett, s így a németiség felé igazodott.

A Christian húga, Genersich *Anna Susanna* (1730–1811) 1746-ban férjhez ment Engel Jakab lőcsei gyógyszerészhez. Tíz gyermekük nyomán felvirágzik a szepeslőcsei Engel család. Legidősebb fiuk, Jakab János (1749–1831) híres késmárki orvos lesz. Ennek József fia meg késmárki polgármester. De ez az ág kihal. A legkisebb fiú, Johann Christian/János Keresztély (1770–1814) történész és a kolozsvári Mauksch Katalin házasságából öröklődik a név tovább. Itt mindegyik leszármazott elmagyarosodik. A legidősebb gyermek, Sándor táblabíró, majd budai helytartó-tanácsos. Csak lányai születnek. A kisebbik fiú, József Marosvásárhelyt telepszik le, majd élete végén Kolozsvárra költözik. Neves orvos és nyelvész, az MTA levelező tagja. Két fia is orvos lesz Marosvásárhelyt, illetve Kolozsvárt. Az utóbbi helyen Engel Gábor egyetemi rk. tanár, kórházigazgató telepszik meg. Neki is két fia orvos, leánya pedig a Gyergyay orvoscsaládnak lesz özányja. De a név ezen az ágon sem öröklődik. Sándor és József húga, Engel Polixéna Kolozsvárt Hintz György lutheránus lelkész második feleségeként mondhatni a családban marad (mert az első feleség édesanyjának a húga, Mauksch Augusta volt).

A könyv tartalmazza még a család fő ágához nem köthető, de a rokonsághoz tartozó Genersich Dávid lőcsei bíró, aranyműves leszármazottait. Ezek egy része Goldbergerre, illetve Bethlenfalvyra változtatta a nevét. Az utóbbiak sorából híres keletkutató került ki. Ide sorolódik még a Tasnádi Nagy család, mely akadémikus történezt és igazságügyminisztert adott az országnak, valamint a Zathureczky család,

mely neves jogász-tűságróval gazdagította a magyar emigrációt.

Végigtekintve a család generációin, észrevehető, hogy míg a 18. századig főleg mesteremberek, kereskedők, tanítók és lelkészek alkották a derékhatat, addig e század második felétől egyre többen választották a gyógyszerészi és az orvosi hivatást. A 19. században már nagyon megnő az egyetemet végzettek száma, jogászok, tanárok, mérnökök kerülnek ki a családból. A század második felében már sokan egyetemi vagy főiskolai tanári állásba jutnak, az Akadémia is jó néhányukat tagságra méltítja. A 20. században jóformán minden téren jelen vannak a leszármazottak: lelkészek, tanárok, szerzetesek, apácák, bírók, ügyvédek, orvosok, természettudósok, matematikusok, színművészek, festőművészek, zeneszerző-muzsikusok, sportolók (futballista, korcsolyabajnok), főtisztviselők (vezérigazgató, államtitkár, miniszter) – a legújabb nemzedékben pedig minduntalan felbukkan az informatikus-programozó mesterség. Mégis a család messzemenően az orvosi hivatást kedveli legjobban. Az orvostudomány minden ágát művelik, s a tudományos kutatásban is jeleskednek.

Míg a 19. századig a család a Szepességben él, vesz részt a közéletben, a század közepe táján megkezdődik szétáramlásuk Magyarországra, majd az egész Monarchia területére. A 20. század aztán a világban is szétszórja a családot. Ki elmenekül, ki szerencsét próbál, ki csak férjhez megy, s elkerül Franciaországba, Olaszországba, Angliába vagy az Egyesült Államokba. Kanada és Dél-Amerika (Brazília, Argentína, Peru, Venezuela) is kedvelt irány. S akadnak Ausztráliában és Új-Zélandon is letelepedettek. Egyik-másik ág családnévében még őrzi az ősök emlékét, más esetben már teljesen azonosulnak a befogadó ország népével-nyelvével.

Zsigmond Károly a kötet végére egy életrajzgyűjteményt helyez. Harminc fontosnak vélt személyiség részletes életrajzát, munkássága méltatását, művei felsorolását adja. Mint jelzi, csak a leszármazottakból válogat, akik férjként kerültek a családba (pl. Bartók Béla zeneszerző, Zilahy Lajos író, Gyergyay Árpád orvostudós, Mikó Imre jogász és író), itt nem jönnek számításba. Így is nehéz lehetett válogatni. Szerencsére még nagyon sokan

kapnak többsoros méltatást magában a leszármazási táblában. A Genersich nevet viselők sorából haton, a Széleányiek közül hárman, az Engelek, Berczikek, Krompecherek közül ketten-ketten szerepelnek életrajzzal. S természetesen megtaláljuk itt Wildner Ödön filozófus, műfordító, Hazay István mérnök-geodéta, Sólyom Jenő fizikus, Bethlenfalvy Géza Keletkutató, Filep Antal néprajztudós, Szépréthy/Szépréti Lilla író, Kántor Lajos szerkesztő, irodalomtörténész pályarajzát is.

A kötet *Utószava* a cipszerekről szól. Ma már kevesen ismerik a Magas-Tátra tövében fekvő Szepesség fogalmát. Lakói magukat németül a háttörőgrófság jelentésű Zips szó ragozott formájával nevezték meg. A 12–13. században a magyar uralkodók az államhatár védelmére telepítették le őket. Helyzetük sokban hasonlított az erdélyi szászokéhoz. Őket cipszer szászoknak is nevezték. Huszonnégy királyi városuk széles körű autonómiát élvezett, s ezt az 1867-es kiegyezésig megőrizték. Központjuk Lőcse volt, ahol a tartomány grófja székel. A Szepesség élen járt az iskoláztatásban, s így e táj adhatta a magyarságnak a legtöbb értelmiségit.

A *Források és Bibliográfia* után 12 képmelléklet következik. A 24 oldalas, kéthasábosan tördelt *Családnév-index* nagymértékben segíti a kötet használhatóságát. A *Helységnév-index* adja az említett települések mai nevét és országbeli elhelyezkedését.

Zsigmond Károly munkája egy egész munkaközösségnek is becsületére válnék. Egy olyan híres család történetét rajzolja meg, amely évszázadokon át jeles férfiakat adott az országnak, majd a magyar művelődéstörténetnek s idővel az egész világnak. Genealógiai, de tágabb értelemben művelődéstörténeti munka is. Bizonyára az elkövetkezőkben számos családtörténeti dolgozat, leszármazási táblázat alapforrásként fog rá hivatkozni.

A könyv címlapján nem szerepel kiadó, de a könyvtári leírásban megtaláljuk a marosvásárhelyi Mentor Kiadó nevét, mert eredetileg ez gondozta volna a kötetet – mint annyi más értékes művelődéstörténeti kiadványt –, ha nem jut anyagi csődbe.

Nb. Szépréthy Lilla íróként a Szépréti alakváltozatot használta.

Gaal György

Contents

Erzsébet Szőcs: Hermeneutical Presuppositions for Teaching Literature	1
Tünde Mór: Travel and Devotion in Péter Laskai Csókás' <i>Speculum exilii</i> (1581).....	10
Kinga Papp: Forms of Self-representation in István Apor's Letter Book.....	20
Emese Rácz: Ferenc Pápai Páriz: The History of the Nagyenyed/Aiud College of the Reformed Church and the Manuscript Variants	33
Katalin Ágnes Bartha: Theatrical Profession and Prestige in the Last Decades of the 19 th Century in Cluj.....	46
Béla Pomogáts: Standing by History – Sándor Reményik's Poetry	79
Balázs Béla Vég: Sándor Makkai as a Poet	84

Workshop

Gyula Dávid: Letters of Miklós Bánffy in a Dossier of the Secret Police	98
László Holler: Chronology of the Earliest Hungarian Text Records and the Explanation of the Expression 'kyniuhhad' Occurring in the Old Hungarian Lament of the Virgin Mary.....	117
Magda Kovács József: Fornames – Customs in a Székler Community.....	135

In memoriam

Balázs Béla Vég: László Bura (1932-2014)	157
--	-----

Review

Andrea Zsigmond: About The Prospero-Books Serial	159
Dávid Petruț: Principles on the History of Ideas in the Archaeological Theory.....	162
Zoltán Erdős: Builders of the Deterioration.....	164
Norbert Béres: The Raising of a Forgotten Text-Corpus	166
Annamária Biró: Czifra Mariann: Kazinczy Ferenc and the Orthologs	169
Tímea Berki: About a Literary Remains of an Intellectual Aristocrat from the 19 th Century	172
Róbert Oláh: The Library of Ferenc Nádasdy	175
György Gaal: The Genersichs and their Descendants	177

Cuprins

Szöcs Erzsébet: Presupoziții hermeneutice pentru predarea literaturii.....	1
Móré Tünde: Călătorie și cuvioșie în lucrarea <i>Speculum exilii</i> (1581) de Laskai Csókás Péter.....	10
Papp Kinga: Formele auto-reprezentării în jurnalul de corespondență a lui Apor István.....	20
Rácz Emese: Istoria Colegiului Reformat din Aiud de Pápai Páriz Ferenc și variantele manuscrise ale acesteia	33
Bartha Katalin Ágnes: Profesiune și prestigiu de actor la Cluj în ultimele decenii ale secolului 19	46
Pomogáts Béla: O mărturie despre istorie. Poezia lui Reményik Sándor.....	79
Végh Balázs Béla: Makkai Sándor – în ipostaza de poet	84

Atelier

Dávid Gyula: Scrisori de ale lui Bánffy Miklós într-un dosar al Siguranței.....	98
Holler László: Ipoteze despre cel mai vechi text literar maghiar (Bocetul Sfintei Fecioare) și despre expresia <i>kyniuhhad</i>	117
Kovács Magda: Preferințele acordării numelor de botez într-o comunitate secuiască (Căpâlnița, jud. Harghita).....	135

In memoriam

Végh Balázs Béla: Bura László (1932-2014)	157
---	-----

Recenzii

Zsigmond Andrea: Despre volumele colecției Prospero.....	159
Petruț Dávid: Teoria arheologiei în perspectiva istoriei ideilor	162
Erdős Zoltán: Refacerea stricăciunilor. Predici din epoca declinului Principatului Transilvaniei	164
Béres Norbert: Reînvierea unui „corpus” de texte uitat.....	166
Biró Annamária: Viziune nouă în cercetarea operei lui Kazinczy Ferenc	169
Berki Tímea: Valorificarea moștenirii literare a unui aristocrat intelectual din secolul al 19-lea	172
Oláh Norbert: Biblioteca lui Nádasdy Ferenc.....	175
Gaal György: Familia Genersich și descendenții ei.....	177

Tartalom

Szőcs Erzsébet: Hermeneutikai előfeltevések az irodalom tanításához	1
Móré Tünde: Utazás és kegyesség Laskai Csókás Péter <i>Speculum exilii</i> (1581) című művében ...	10
Papp Kinga: Az önreprezentáció formái Apor István leveleskönyvében.....	20
Rácz Emese: „eredeti Kutfeje a nagyenyedi iskola történéseinek”.	
Pápai Páriz Ferenc nagyenyedi kollégiumtörténete és kéziratok változatai	33
Bartha Katalin Ágnes: Színházi professzió és presztízs Kolozsváron a 19. század utolsó harmadában	46
Pomogáts Béla: Tanúságtétel a történelemtől. Reményik Sándor költészetéről	79
Végh Balázs Béla: A versíró Makkai Sándor.....	84

Műhely

Dávid Gyula: Bánffy Miklós-levelek egy Sziguranca-dossierében	98
Holler László: Legkorábbi szövegméleink keletkezési idejéről és az Ómagyar Mária-siralom <i>kyniuhhad</i> kifejezésének új értelmezéséről.....	117
Kovácsné József Magda: Egy székely közösség keresztnévhasználata.....	135

In memoriam

Bura László (1932–2014)	157
-------------------------------	-----

Szemle

Zsigmond Andrea: Tart még a varázs? A Prospero Könyvek sorozatról	159
Petruț Dávid: A régészetelmélet eszmetörténeti alapjai	162
Erdős Zoltán: Romlás építői	164
Béres Norbert: Egy elfeledett szövegkorpusz feltámasztása	166
Biró Annamária: Nézőpontváltás a Kazinczy-kutatásban	169
Berki Tímea: Egy 19. századi értelmiségi arisztokrata hagyatékának irodalomtörténeti használata	172
Oláh Róbert: Nádasdy Ferenc könyvtára.....	175
Gaal György: A Genersichek és utódaik	177

